

Міністерство освіти і науки України
Інститут педагогіки НАПН України
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова
Черкаський національний університет імені Б. Хмельницького
Вінницький державний педагогічний університет імені М. Коцюбинського

**МАТЕРІАЛИ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ**

**НАСТУПНІСТЬ У НАВЧАННІ
МАТЕМАТИКИ В УМОВАХ РЕФОРМИ
ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ:
РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ**

26-28 грудня 2022 р., м. Одеса

**Харків
2022**

*Друкується згідно з рішенням вченої ради Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
(Протокол №8 від 23 лютого 2023 року)*

Програмний комітет:

- Акуленко І. А.** доктор педагогічних наук, професор (м. Черкаси, Україна)
Бурда М. І. доктор педагогічних наук, професор, дійсний член НАПН України (м. Київ, Україна);
Коваль Л. В. доктор педагогічних наук, професор (м. Бердянськ, Україна)
Лов'янова І. В. доктор педагогічних наук, професор (м. Кривий Ріг, Україна)
Матяш О. І. доктор педагогічних наук, професор (м. Вінниця, Україна)
Онопрієнко О. В. кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник НАПН України (м. Київ, Україна)
Романишин Р. Я. доктор педагогічних наук, професор (м. Івано-Франківськ, Україна)
Скворцова С. О. доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України (м. Одеса, Україна)
Тарасенкова Н. А. доктор педагогічних наук, професор (м. Черкаси, Україна);
Швець В. О. кандидат педагогічних наук, професор (м. Київ, Україна)
Шкільний О. В. доктор педагогічних наук, професор (м. Київ, Україна)

Наступність у навчанні математики в умовах реформи загальної середньої освіти: реалії та перспективи: збірник наукових праць за матеріалами Всеукраїнської науково-практичної конференції, 26–28 грудня 2022 р./ Міністерство освіти і науки України, ДЗ «ПНПУ імені К. Д. Ушинського» [та ін.]. Харків : Вид-во «Ранок», 2022. – 103 с.

До збірника увійшли результати наукових досліджень учасників науково-практичної конференції з міжнародною участю «Наступність у навчанні математики в умовах реформи загальної середньої освіти: реалії та перспективи» за такими напрямками: наступність та перспективність у формуванні математичних уявлень і понять дошкільників та першокласників; наступність у формуванні предметної математичної компетентності в початковій та базовій середній освіті; наступність у навчанні математики в базовій середній та профільній середній освіті; проблеми реалізації наступності у навчанні математичних дисциплін здобувачів фахової передвищої та вищої освіти; підготовка вчителя до реалізації принципу наступності у навчанні математики між різними рівнями освіти.

Для викладачів закладів вищої освіти, науковців, здобувачів вищої освіти.

ISBN 978-617-09-8127-1

10. Стандарт початкової освіти Державний стандарт початкової освіти. URL: <http://nus.org.ua/news/uryad-opublikuvav-novuj-derzhstandart-pochatkovoyi-osvity-dokument> (дата звернення 15.12.2022).

11. Стандарт вищої освіти. Бакалавр. URL: https://osvita.ua/legislation/Vishya_osvita/3114/ (дата звернення 19.12.2022).

12. Профстандарт вчителя початкових класів, вчителя закладу загальної середньої освіти і вчителя з початкової освіти. URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/zatverdzheno-profstandart-vchitelya-pochatkovih-klasiv-vchitelya-zakladu-zagalnoyi-serednoyi-osviti-i-vchitelya-z-pochatkovoyi-osviti> (дата звернення 21.12.2022).

О. І. Матяш

доктор педагогічних наук, професор
Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського, м.Вінниця
ORCID ID 0000-0002-7149-9545
e-mail: matyash_27@ukr.net

АКТУАЛЬНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ МАТЕМАТИКИ В УКРАЇНІ

Якість математичної освіти це та головна ідея, яка об'єднує нас, українських дослідників методики навчання математики з Одеси і Києва, з Вінниці і Черкас, з Харкова і Полтави, з Сум і Кривого рогу, з інших наукових осередків нашої України, багатої на педагогічні інновації, на добро і мудрість. Турбота про якість української математичної освіти збирає нас на наукові конференції, спонукає налагоджувати міжнародні наукові зв'язки, надихає на активну наукову та педагогічну діяльність. Приємно усвідомлювати, що саме під час цієї жахливої війни, в умовах без світла і зв'язку, нам вдалося із колегами з Драгоманівського університету реалізувати давню мрію, а саме створити громадську організацію «Міжнародна асоціація дослідників з дидактики математики», яка нині об'єднала уже біля вісімдесяти науковців-дослідників у галузі методики навчання математики.

Шановні колеги, я навела цей приклад фахової активності нашої методичної спільноти, щоб стверджувати, що нині українська методика навчання математики, як актуальна галузь педагогічної науки, не зупинилася у своєму розвитку. Сьогоднішнє наше зібрання для обговорення реалій та перспектив наступності у навчанні математики в умовах реформи загальної середньої освіти - ще один доказ стійкості й незламності наших українських методичних наукових шкіл. Однією з найважливіших закономірностей розвитку науки є наступність ідей, концепцій, методів дослідження, які складають зміст будь-якої науки.

Як зазначав відомий в Україні педагог, академік Семен Устинович Гончаренко, «Створення наукових шкіл – добра вітчизняна традиція, яка є

наслідком особливостей культурно-історичного розвитку України» [1]. Професор Швець Василь Олександрович у книзі «Під знаком інтеграла» [3] підготовленій ним до 70-річного ювілею кафедри математики і теорії та методики навчання математики педагогічного університету імені М. П. Драгоманова, обґрунтовує існування наукової школи з теорії та методики навчання математики імені професора Слєпкань. Так Зінаїда Іванівна Слєпкань безумовно є фундатором української наукової школи з методики навчання математики. Досліджуючи проблему наукових педагогічних шкіл в Україні Семен Устинович Гончаренко вказував, що специфічною рисою наукової школи може служити характер зв'язків між поколіннями вчених. Коли учні наукової школи стають самостійними вченими, дістають визнання, вони формують власні наукові школи. Тому ми можемо нині стверджувати, про існування в Україні низки знаних наукових шкіл. Для прикладу, професора Швеця Василя Олександровича, професора Тарасенкової Ніни Анатоліївни. Взагалі то питання про наукові школи не зовсім однозначне. У наукових дискусіях йдеться про наукові школи або наукові течії. Обґрунтовується, що для наукової школи недостатньо лише факту захисту дисертацій під науковим керівництвом досвідченого дослідника.

Виходячи з розуміння наукової школи як інструменту розвитку науки, підготовки наукових і педагогічних кадрів багато дослідників [1,2,3] виділяють певну сукупність прикметних ознак наукової школи:

- по-перше, це наявність лідера, який є видатним ученим, генератором ідей;

- по-друге, має бути наявність ідей, спрямованих на виконання актуальних науково-практичних завдань, підтримання атмосфери творчості, традицій і цінностей наукової школи;

- по-третє, наявність системи підготовки наукових кадрів через їх включення в наукову діяльність із реалізації програми наукової школи;

- також має бути багаторічна наукова продуктивність, яка характеризується як кількісними, так і якісними показниками.

Серед прикметних ознак наукової школи: наукова значущість розробок наукової школи; визнання наукових результатів школи вітчизняними фахівцями. Важливо, щоб у діяльності наукової школи активну участь брали вчителі-експериментатори, а тому більшість результатів дослідження мають проходити апробацію й дослідну перевірку. Однією із прикметних ознак наукової школи є організація і проведення науково-практичних конференцій різних рівнів.

З огляду на вказані критерії, ми можемо стверджувати нині про існування наукової школи професора, члена-кореспондента Національної академії педагогічних наук України Скворцової Світлани Олексіївни. Починаючи з 2016 року наукова школа Світлани Олексіївни організовує наукову методичну спільноту для обговорення актуальних проблем наступності у навчанні математики в умовах реформи загальної середньої освіти. Наукова школа – це зокрема особлива наукова атмосфера, поява значної наукової ідеї, що є

головним для створення наукової школи. Наукова школа є науковим колективом на чолі з науковим керівником, який є автором певної дослідницької програми. Кожній науковій школі властива висока мотивація розвитку методичної науки.

Розвиток методичної науки в умовах післявоєнної розбудови національної системи освіти набуває особливо важливого значення. Методична наука має обґрунтовувати педагогічні процеси, виробляти нові педагогічні технології навчання, в яких реалізувалися б мета й завдання Нової української школи. Безумовно нас цікавить нині прогресивний світовий досвід навчання математики. Маємо аналізувати й запозичувати кращі методичні інновації. Однак, маємо усвідомлювати власні національні надбання й традиції, маємо подбати про вивчення й збереження методичної спадщини та прогресивних ідей сучасних українських наукових шкіл з методики навчання математики. Наше входження у Європейську наукову спільноту після нашої перемоги має відбутися із глибоким розумінням власних досягнень та національної ідентичності. Колектив дослідників методики навчання математики Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського розпочав дослідження теоретичних та методологічних аспектів становлення та розбудови теорії і методики навчання математики в Україні. Ми зосереджуємо власне дослідження на періоді з другої половини ХХ століття до сьогодення. Зокрема, маємо на меті з'ясувати місце і роль сучасних наукових шкіл в процесі розвитку теорії і методики навчання математики в Україні. Впевнені, що серед майбутніх висновків наших наукових розвідок буде обґрунтування місця і важливої ролі в розвитку української методичної науки наукової школи професора Скворцової Світлани Олексіївни, зокрема, місця і ролі Всеукраїнської конференції «Наступність у навчанні математики в умовах реформи загальної середньої освіти: реалії та перспективи». Серед очікуваних результатів нашого дослідження курс історії методики навчання математики для майбутніх учителів математики, з ґрунтовним аналізом [тенденцій розвитку теорії і методики навчання математики в Україні та за кордоном](#).

Список використаних джерел:

1. Гончаренко С. У. Методика як наука. — К.; Хмельницький: Вид-во ХГПК, 2000. — 30 с.
2. Довбня П. І. Становище і розвиток київської науково-математичної школи (кінець ХІХ — початок ХХ ст.): дис... канд.. наук: 13.00.01 / Довбня Петро Іванович: ДВЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди». - 2008. - 263 с.
3. Під знаком інтеграла: до 70-річного ювілею кафедри математики і теорії та методики навчання математики НПУ імені М.П.Драгоманова / Упорядник В. О. Швець. — К.: НПУ імені М. П. Драгоманова, 2017. — с. 92